

Este de trei ori în săptămână: Mercuri-a, Vineri-a și Domine-a, când o căla intră, când numai diumetate, adică după momentul împreglurării.

Prețurile de prenumerație:

pentru Austria:	
pe an întreg	8 fl. v. a.
diumetate de an	4 " "
patru	2 " "
pentru Romani și străinătate:	
pe an întreg	16 fl. v. a.
diumetate de an	8 " "
patru	4 " "

ALBINA.

Prenumerațiile se fac la toți dd. corespondenții a-i noștri, și d'adreeptu la Redacție Josefstadt, Langegasse Nr. 43. unde sunt a se adresa și corespondențiile, ce privesc Redacția, administrația sau ședii. Prețurile vor fi nefrancate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica.

Pentru anuț și alte comunicații de interes privat — se răspunde câte 7 cr. de linie repetițiile se facu cu prețu scadutu. Prețulu timbrului câte 30 cr. pent. una datu, se antecipa.

Viena 15/27 aprilie 1869.

Austria nă s'a potutu fală neci-odată că ar fi avutu unu corpu de totu sanetosu; și desclinitu în dieceniulu acestă, după loviturile și ciuntările ce le-a patitu de la italieni vecinii de médiadi și de la prusi vecinii de médiadópte, anca și acea putentia sanetate ce-o avea, fu constrinsa a se mai struncina.

Dar: „nuffa salamas sola“, ce se talcuesce: „dăc'ă datu pe urm'a rea, n'o se scapi curundu de ea“. Sórtea nu s'a indestulitu că i-a struncinatu sanetatea, ci mai trimise aici pre d. Beust, carele se iee acestu corpu morbosu și se-lu puna pe o carutia cu dă, e rôte, careia i dicu: dualismu.

Unu corpu sanetosu, anca numai cu greu pôte suportá desele isbiri în drépt'a și stang'a, la cari legile fizice es-șă, o asemenea carutia cu dōue rôte, dar apoi ce i se intempla corpului morbosu? la asta întrebare ni respundu evinimintele din Cisl. și Transl.

În Cisl. interesele felioritelor pōpōra sunt atatu de feliorite, éra modulu de vedere atatu de contrariu, în catu mandatarii lor nu mai potura se stee unii langa alții în legelatiune ca selucere în armonia, ci polecii, slovenii, italianii și preste totu tirolii esira din senatulu imperiale. (Vedi despre acésta mai pre largu raportulu nostru de la vale.) Acestu evinémentu e comentatu în feliorite moduri, este nesmintitu unu pasu precum l'impune numai necesitatea estrema. Noi ne marginimu a-lu recomen-dá atentiunii cetitorilor noștri, pentru ca din acestu pasu s'ă judec carele este pulsulu politicu, va se dica gradulu de sanetate a corpului ce se numesce Cislaitania.

Trecemu acum'a în Translaitania, se vedemu: ce a produsu dualismulu acolo? și éca cuventulu de tron carele tocm'a insira aceste producte.

Cuventulu imperatescu la deschiderea dietei, opu alu ministeriului constituționalu, forma si elu unu obiectu alu discusiunilor publice; asié preceptu si practica acésta si foile unguresci.

Se discutemu dar si noi despre cuventulu de tron. L'impartimu în dōue parti: partea prima insira productele dualismulu de pana acum'a; partea a dōu'a vorbesce despre agendele dietei actuale.

Productele de pa a acum'a sunt, între altele: 1) impacatiunea constituționala cu partea apuséna a monarchiei, adéca dualismulu prin institutiunea delegatiunilor. Acum noi scimu ca asta institutiune n'are o base pre tare, e spriginita numai de deachisti, si acestia numai cu putiene voturi sunt în maioritate, în o maioritate cam artificiosă precum veduramu din decursulu alegierilor dietali.

Alu 2. productu e impacatiunea cu Croația. Scimu pe ce se baséza acestu rezultat, adéca pe o lege electorala octroata scl. Romanii, cari în Translvania avura destulu lucru cu legi octroate, sunt în stare a întielege impacatiunea croata.

Din partea a dōu'a, în carea se insira agendele dietei actuale, întielegemu că aceste sunt atatu de numerosé, în catu ni amintescu că: „anca n'aveti nemica garantia deplina pentru a asecurá drepturile civile, politice, prosperitatea, ordinea scl.“

Despre Translvania, cuventulu de tron nu pomenesce nemica, va se dica demintiesce în fapta faimele ce se respandisera în asta privintia. Ni pare bine că cuventulu Imperatului tace despre a-

césta caus, în carea nu ni potea spune neci unu lucru imbucuratori; si apoi noi romanii numai despre lucruri imbucuratori dorimu se audimu din gur'a suveranului nostru.

Speculatii și cersitorii.

Natiunea romanésca intréga are numai unu cugetu, numai unu sentiu, are pretotindene o singura dorintia cându se face vorba despre drepturile ei politice-natiunali; — si-doresce eliberarea, si-vre autonomi'a natiunala.

Totusi din acésta natiune atatu de unifórma, atatu de compacta si solidaria în credintia sa politica, esu de reprezentanti dietali nisece barbati de cele mai diverse coloriture politice. Tocm'a primimu scie ca cumca cati-va deputati romanii s'au asiediatu în partit'a deachista, carea necum se voiésca eliberarea nōstra natiunala, dar neci de natiune nu ne fecunósce.

De unde acésta anomalia? de unde acésta desbinare între sentimintele politice ale natiunei romane si între reprezentantii ei? De acolo că natiunea romana intréga, fiindu de buna credintia si morala, crede că în fie-care carturariu romanu gasesce unu omu de buna credintia si morala, deci l'alege, si apoi vede cu durere că dieu morala politica a lip-situ, si că alesulu nu esprime vointia alegatorilor cum trebuiá, ci tocm'a contrariulu. Bietulu alegatoriu se scarpna la úrechia de necadiu, si se intréba carea se fie óre caus'a?

Caus'a? ai cugetatu óre; bunule alegatoriu, că în politica se gasescu asisidere si ómēni nepreceptuti, apoi pre langa acestia mai sunt unii plecati spre speculatiune, éra alții spre cersitoria căci n'au invetiatu se traésca de după fruptele unei munci autonóme? La aceste trebuiá se cugeti pana a nu votá.

Este unu comitatu romanu, în care cunóscepu pre multi barbati carturari, dar anca nu ni s'a intemplatu se dāmu de unulu carele se cunósca si se vorbesca bine limb'a romana, întielegemu pe carturarii din Marmat'a. Cumca celu ce nu scie vorbi bine romanes e, neci nu pôte se sentiésca bine romanesce, — este unu ce naturalu. Pentru acestu cuventu neci nu ne acceptamu ca din Marmat'a se se faca si se ésa veri unu valorosu deputatu natiunala, căci (se fie cu iertare că altu proverbium nu ni vine a mințe) „din óda de ... nu faci fuioru de meta-sa.“ Diseramu că e naturala nepreceperea loru în causele natiunali, lipsesce numai ca natiunea prin unu privilegiu se-i scutésca de tōte sarcinele acestei cause, buna óra cum scutise guvernulu Spaniei, pre unii locuitori din Pirenei, de sarcinele militare din caus'a náuciei lor.

Ne mirāmu inse de unii deputati din partile romane de médiadópte, cari în diet'a din 1861 steteau între luptatori natiunali în contra deachistiloru, éra acum unu trecut în taber'a alieniloru lor de alta data. Ni aducemu a mințe că în 1861, posturile se impartiau de la Viena, carea — daca nu favoria lupt'a romaniloru, celu putienu n'o impedecá, dar astadi se impartu de la manile deachistiloru cari oprescu luptele drepte natiunali.

Acum dara că densii cu a loru politica se intorc pururea după cei ce impartu posturi, ii rogāmu se ni spuna ce va se dica acésta daca cumva nu e speculatiune, nu e venatu de posturi (directori)?

Urita este speculatiunea, dar si mai urita cersitoria, carea anca si-are contingentulu seu în partit'a deachista. Vedemu adéca acolo pre unii romanii (cari anca erau odata dintre anteluptatorii cei serbati cu ovatiuni, cu conducte de facti etc.) cari paresindu taber'a lor, au mersu la guvernulu ungurescu a cere oficie, inse guvernulu neci că i-a aflu de demni ca se-i primésca între servitorii sei, dar totusi densii perseveréza în acea taber'a. Acum ii rogāmu se ni spuna ce e acésta daca nu cersitoria?

Asceptāmu ca formandu-se clubulu natiunala, se nu uite că „paz'a buna trece primejdi'a grea“, si deci se cerce ori a corege aceste elemente ori a scapá de ele, nu cumva remanendu în sinulu clubului, se-i fie numai spre spionare, ori spre impedecarea mersulu trebilor, buna óra casí în sessiunea trecuta, prin ce anca si pre deputatii bine sentitori ii espunu periculu d'a se blamá în fati'a natiunei; éra consecintia acestei blamari ar fi anarchia ce premerge nemedilocitu cutrupirii unei natiuni.

Biserica statului si religionea domnitória.

Nu esiste în lume nici o institutiune, carea inca se nu se fia straformatu. Ori ce institutiune e neaperatu supusadesvoltarii istorice. Asiá si catolicismulu ca institutiune, adéca istoria bisericii cat. ni aréta mai multe perióde de straformare. Acusi se redicá biserica, acusi cadea. Totu asiá i scade védi'a si puterea si astadi pe di ce merge. Ast'a e o fapta, o necesitate istorica, unu adeveru pipaitu, care remane adeveru, macar de ar inchide ochii ori si cati. Biserica cat. cu organizatiunea ei, ce i-a dat'o reactiunea seclului alu 16, nu mai pôte sustá în timpulu presinte, căci lumea nu stá pe locu, popórale mergu înainte, si acele institutiuni, cari stau locului, cându lumea propasiesce, s'au indatinatu a avé sórtea, că prim'a furtuna le derima. Revolutiunea francésca a datu la acésta esemplu pré invederatu, cum se pôte arunca nu numai biserica ci si religionea în periculu; si acésta religione între iritatiunile timpului presinte nu va mai poté fi în securitate, pana ce organismulu ei nu se va acomodá ideiloru timpului.

Inceptulu operatiunii este: ca biserica cat. se incete a fi biserica de stat, si religionea cat. se incete a fi religionea statului. Statulu, după natura sa, e strainu religiei, legatur'a dara, cea incheiata între densulu si între biserica e nenaturala; si mai nenaturala si nedrépta acolo, unde sunt mai multe religii într'unu stat, cum e d. e. casulu în tíer'a nōstra. Institutiunea religiei si a bisericii de statu insémma, că biserica cat. nu numai că e investita cu putere lumésca, ci că e si inaltata preste cele lalte biserice spre scaderea acestor'a, e cu privilegie scutita si facuta de domnitória preste tōte cele lalte.

Religiunea domnitória e incorporarea principiului de netolerantia si persecutiune religionaria; nici pôte fi ceva mai antirationalu în dreptulu istoricu, de catu instituirea unei religii domnitórie. Si daca n'ar mai fi altu documentu, inca impregiurarea ast'a ajunge, ca la întrebarea: care se fia religionea domnitória într'unu stat cu mai multe religii? mintea sanetósă nu pôte dá altu respunsu, de catu că: nici un'a. Si óre religione domnitória, are vre unu scopu, vre-unu întielesu? Nu este nici unu foru, care ar fi competente a deslegá întrebarea ast'a, că care religione e mai buna. Si daca ast'a nu e decisu, pôte dara vre-o religione se pretinda de la statu osebita scutire si privilegie preste altele? Dar acelea nici că-i sunt de lipsa, căci puterea religiei nu se cuprinde în scutul ce l'are dens'a de la statu, ci în principie si idei. Prerogativele ce

i le dá statulu, sunt numai spre folosulu preotimei, dar nu pentru alu religiei; căci esperintia de comunu invétia, că cu catu e mai mare puterea preotimei, pe atata mai putiena e a religiei. Biserica, religionea statului nu e alta, de catu scutirea cutarei religiei prin potestatea lumésca. Ast'a inse stá în contradicere nu numai cu scopulu bisericii, ci si cu principiile crestinismulu.

Biserica e unu institutu morala pentru latirea religiei, a moralitater publice. Considerandu apoi aceea, ce a facutu biserica cat. pentru că a fostu poternica, cum unu siru de secula a comisu cele mai mari crime, catastricatiune a casianatu bisericii acea potestate, cum a facutu pe preotii religiei celei mai blande mai neomenosi de catu canibali, asiá nu potemu a nu afirmá, că în potestatea ast'a se afla isvorulu tuturoru aceloru pecate; ce le-a comisu preotimea de mai multe secula. Statulu nu trebuie se aiba naintea ochiloru interesele preotimei ci ale religiei. Potestatea materiala e numai spre daun'a religiei, pentru că o seculariséza si o demoraliséza. Trebuie dar bisericii cat. potestatea asta esterna ciontata si ast'a deosebitu în tíer'a nōstra, unde numai asié se potu incungiurá colisiunile între difriterele bisericii, daca fia-care biserica va fi restrinsa pe unu terenu catu se pôte de angustu, adéca pe astfelu de terenu, care cu dreptulu compete religiei. Desclinitu trebuie ast'a se se faca la noi într'unu stat constituționalu, unde organismulu statului se afla în necurmate lupte si are o domnire schimbatória, ca interesele religiei se nu fia espuse la luptele partidelor si se nu-li se intemple vre-o scadere.

Caracterulu bisericescu alu catolicismulu se manifestá în patri'a nōstra (afara de aceea, că preotimea cat. se folosese de venite-le unoru fórte latite posesiunii de pamentu primite de la statu) mai cu séma prin aceea: că după sanctiunea pragmatica Imperatulu si regele trebuie se fia catolicu: că la tōte festivitatile politice trebuiescu observate cerimoniele bisericii rom. cat. că biserica rom. cat. se amesteca în afacerile de dreptu ale statului: că unii membria bisericii rom. cat. au feliorite privilegie pe terenulu administratiunii si a jurisdictiunii, si că prelatii bisericii acesteia posedu unu dreptu personalu la legislatiune. Neluandu în consideratiune că atari drepturi în sine si pentru sine sunt nenaturale si nerationabile, starea lucrului se face inca cu atata mai precaria si mai nedrépta prin aceea, că bisericele ce nu apartienu la rom. cat., sunt eschise de tōte aceste folóse. De prisosu ar fi a mai demustrá, că despartindu-se biserica de catra statu, tōte aceste privilegie trebuie se incete.

Voiadu acum pe scurtu a trece la amintite privilegie ale bisericii rom. cat., socotu că nimene nu se va indof, cumca decisiunea aceea a sanctiunii pragmatice, după carea regele din Ungaria are se fia catolicu, contradice órecumva de o parte demnitatii regelui, de alta parte naturei statului. Demnitatii regelui contradice, pentru că prin acésta „cetatiunulu celu d'antiau“ monarculu încoronatu e lipsitu de celu mai santu si naturalu dreptu alu cetatiunulu comunu, adéca de dreptulu de a-si alege religionea sa după propri'a convin-gere, pe cându în totu teritoriulu statului nu se afla nici macar unu omu fia catu de micutelu, caruia n'ar fi iertatu a-si eserce dreptulu acest'a. Contradice si naturei statului, carea trebuie se fia cu totul neutrala fatia cu religiiunile, pe cându prin decisiunea aceea i se afige marc'a confessionalismulu. Contradice în fine si liberei consciintie si bazei acesteia: egalitatiei religionarie, căci prin aceea suprem'a potestate, tronulu e supusu monopolulu unei anumite confesiuni.

Ce se atinge de cerimoniele bisericesci cari au a fi observate la festivitatile de statu, aceste nu sunt alta de catu nisece semne este-

rióre, pipaite manifestatiuni ale religiunii domnitórie. Pentru aceea, candu va fi despartita biseric'a de catra statu, nici formalitatile acesteia din afara nu vor mai poté fi rezervate numai pentru pusetiunea privilegiata a catolicismului. Cáci noi nu ca catolici, protestanti, séu orientali, ci ca cetateni suntemu membri ai statului; deci la atari festivitati politice, daca multele corimone nu se pota relasá, ele vor trebui se fia de atare natura, ca acelea se esprima conceptul statului éra nu alu bisericiei. Aceste cerimonie de statu si altminte nu sunt alta, de catu firm'a espusa din afara pentru institutul religiunii domnitórie, si daca negotiatoriu a facutu falimentu cu negotiatori'a, si-alunga tabl'a firmei.

Unii prelati ai bisericii rom. cat. au deosebite privilegii legate de oficiulu lor; asiá unulu e perpetuu comite supremu, altulu cancellariu aiu reginei, alu treilea incoronéza pe regele s. a. Afara de acést'a, totu prelatulu bisericii cat. are locu si votu in cas'a de sus. Tóte acestea abatu biseric'a de pe terenulu religiunii, dá in manile clerului o putere ce nu-i compete si carca statului e spre scadere, pentru cá si-arunca pe umeri o influentia straina si seculariséza preotimea. Cá ce grige au se pórté capii bisericesci de administratiunea statului si de legislatiune? Si ce tréba are religiunea cu parlamentulu si cu demnitatea de comite supremu? Preotulu remana preotu. Chiamarea ast'a, implinita cu acuratétiá, e cu multu mai nobila, mai eminenta, de catu se aiba lipsa a si-o mai imponá cu fanfaronadele potestati lumesci.

Catra acestea mai vinu inca si prerogativele clerului inaltu cat. pe campulu legislatiunii si in afacerile de dreptu, care si pana astadi, dupa atati seculi, totu se mai sustienu. Inca in seclulu alu 4 incepuse biseric'a a-si arogá nisce drepturi si privilegii, dar mai tardú atrase la sine mai tóta jurisdictiunea. Ea judecá in casuri penale, dupa aceea se mesteacá si in afaceri de dreptu privatu (prin asiénumitele „loca credibilia“ ce erau in manile ei) mai cu séma contractele despre averi si lasamintele ereditarie erau tóte in manile bisericianilor respektive calugarilor. Esecutarea dreptati se facuse unu isvoru de venit grandióse; cáci cine nu lasá ceva in testamentu si bisericiei, a dese ori i se denegá imormentarea, intr'alte intemplari si-faceau calugarii singuri partea ereditaria. Ei tacsau pe catele si speculau cu indulgentiile iertandu pentru bani pedepsele din lumea cea alta. (Coreligionarii nostri serbi — pana sub Maria Teresia — inca afasera unu isvoru bunu de venit cu atestatele de moralitate, ce se puneau mortului in sicriu. Credeau adeca serbii, cá sufletulu numai alu aelui mortu se lasa a intrá in paradisu, care potea producc de la pastorulu seu sufletescu unu atestatu de moralitate si religiositate, adresatu catra apostolulu Petru, care servese de portariu la usi'a raiului.) Dar candu se vedeau interesele politico-religiunarie ale despotismului in periculu, inquisitiunea versá sangele a suto de mii. Unu principiu alu dreptului bisericescu cat. este: „sententia pastoris etiam iniusta, est timenda,“ si credinciosí acestui principiu, iudetiulu spiritualu nu se sfiá, sub masc'a dreptului a comite crimele cele mai neomenóse. Si istori'a Ungariei are multe sangeróse pagine despre acést'a putere a bisericiei.

Totulu dara se resume pe scurtu la aceea: cá pentru a stabili egalitatea religiunaria pentru tóte confessionile din patri'a nóstra pe unu terenu liberalu si durabilu, aducatoriu de fericire pentru tóte natiunile conlocuítórie, e neaperatu de lipsa, ca corpulu legelativu se grigéscu, cum s'ar poté delaturá si aceste pedice, cu atata mai vertosu pentru cá principiele statului si afacerile de dreptu pottescu acést'a intr'unu tonu imperativu. Dee-le Ddiu ablegatiloru dietali vointia, taria si virtute, ca se póta esoperá acestu lucru de mare importantia.

M. Valceanu.

De la diet'a Ungariei.

Cuventulu de tron

cu care Imperatul deschise sambeta diet'a Ungariei, este urmatoriulu:

Domni Magnati si Ablegati!

Ve salutu cu bucuria in ceputulu acesteí nóuc sesiuni legislative, Ve salutu cu bucuria atatu mai mare, cu catu sum mai adencu

petrunsu de lips'a ajutoriului intieleptu si potericu alu DVóstre ca se potemu catu mai iute medilocí deslegarea ferice a afaceriloru ce ni stau nainte.

Diet'a trecuta desí ni dede base securu, prin deslegarea cestiuniloru de dreptu publicu cari stetera pendinti sub mai multe generatiuni, pe care base acum lucrulu se póte continuá cu mai multa usiurintia, totusi multe ni mai trebuescu din cele ce se receru pentru conditiunile de viétia ale unui viótoriu mai frumosu, si cea mai mare si mai grea sarcina apésa umerii legislatiunei presinte.

Pentru sórtea natiuniloru sunt relatiunile favorabile de dreptu publicu numai una conditiune, in sine nesuficienta; garanti'a suprema si decideria, fora de carea neci cele mai favorabili relatiuni de dreptu publicu nu pota ascurá rezultate permanente, jace in puterea desvoltarii interne a natiunii. Desvoltarea acesteí poteri de viétia depinde de la reformele interne. Acést'a e terenulu ce vilu desémna interesulu tierii.

Chiamarea DVóstre e a indreptá iute si resolutu intrég'a putere a natiunii spre opulu celu mare a reformarii interne; a suplini perderile cauzate de evineminte, a rumpe cu traditiunile trecutulu ce stau in calea progresului de astadi, a modificá institutiunile tierii conformu spiritului timpului si recerintieloru imprejurariloru nóuce, a mari in tóta direptiunea insemnetatea morala si materiala a natiunii ca so-si póta cu demnitate ocupá loculu ce l'a primitu, pe basea fundamentului nou organisatu de dreptu publicu, in sirulu statelor, ca aperiatoriulu si factorulu civilizatiunii europene. Regimulu meu nu va intardiá a Vi cere activitatea in direptiunea acést'a.

Inainte de tóte este importantia afacere a justitiei ce o recomendu consideratiunei serióse a DVóstre. Justiti'a buna, grabnica si nepartiála e conditiunea prima a viétii statului organisatu. De aceea se recere ca d'o parte acél'a ce e incredintiatu cu esercerea importantei poteri iudetiale, atatu fatia cu singuratiu catu si fatia cu autoritatea publica se fie provediutu cu tóte garantiile nedependintiei, ca din contra d'alta parte fie-care se fie scutitu de abusele poteri iudetiale. Regimulu meu Vi va presentá proiepte despre esercerea poteri iudetiale precum si despre responsabilitatea iudetiale.

In legatura cu acestea sta proieptulu de lege despre organizatiunea iudetieloru de prima instantia, carele dispune ca organele instantiei prime se aiba resiedintie statornice si ca, corespunsiendu ele recerintieloru numerulu poporatiunii si comunicatiunii publice: fie-care, candu are lipsa de ajutoriu judecatorescu se-lu póta afá securu si iute. Mai tardú se va substerné desbaterii constitutiunali a DVóstre si proieptulu legei penali, prin carele interesele cele mari ale ordinii sociali, precum si securitatea personala a singurateciloru, se vor pune sub seculu normeloru precise si organice in locu de legi defectuóse si neprecise si de o prassa penala schimbatoriá cum fuse pana acum'a.

In sferile superióre ale sistemii de guvernare s'a efeptuutu principiuulu responsabilitatii, pre candu la gradele inferióre ale administratiunii publice inca totu mai intimpinámu institutiunile sistemii vechie. In contrastulu acést'a jace un'a din cauzele naturali a cursulu mereu la afaceri, precum si a colisiuniloru, cari se nascu din timpu in timpu, — spre daun'a celoru mai importante interese — intre regimulu centralu si municipie. Asié-dara un'a din detorintiele principali ale DVóstre va fi, acea parte a organismului municipalu, carea in urmarea relatiuniloru schimbate si in urmarea indegetarii date de esperintia nu se mai póte sustiené, astfelu a o modificá, ca principiele guvernarii proprie si responsabilitatii se consune si asié se se asecure armoni'a nedispensabila intre regimulu centralu si tóte organele administratiunii.

Alegerile de curundu trecute Vi-au demustratu de nou defeptele legei electorali din anulu 1848. Delaturarea acestoru defepte si o astfelu de regulare a cursulu alegeriloru, ca libertatea alegerii se fie scutita de abusele pasiuniloru de partita, inca se tiene de cele mai serióse si mai urgenti lucrari ale DVóstre. Legile anului 1848 au asiédiatu legelatiunea tierii nu ca si pan' atunci pe basea representatiunei ordineloru (casteloru) ci pe basea representatiunei poporului, inse totusi a lasatu neschimbatu organismulu tablei magnatiloru.

Obieptu esentialu pentru activitatea creatória a DVóstre va fi, — pastrandu folósale, pe cari una casa de magnati esita din istori'a natiunii si unita cu cele mai supreme interese ale ei, le dá pentru progresulu securu si nepripitu, — a modificá organismulu casei magnatiloru corespunsiendu relatiuniloru presente ale tierii.

Pentru libertatea de presa sunt depuse dóue garantié mari in legile de pan'acum'a: una e data prin stergerea censurei; alt'a consta din aceea cá dilitele de presa se tienu de competinti'a iudetiului de jurati. Pe langa sustienerea nevatemata a acestoru principie, trebuie se se pórté grige ca defeptele, ce le aréta esperintia atatu la partea formalu catu si la cea materialu a legei de presa, se se delature catu mai curundu.

Totu-asié nu se mai póte amená neci regulara dreptulu de asociatiune si de adunari, pentru ca acestu dreptu fundamentalu alu constitutiunismului se fie pusu sub scutulu si otarele legii si ca se determine cu precisiune lini'a demercatiunala a dreptulu de inspectiune si detorintiei de inspectiune a regimului. Diet'a de curundu trecuta a adusu lege pentru stergerea diecimeí de vinu. Detorintia dietei presinte va fi a delaturá si cele late remasitie ce mai sustau din relatiunile feudali, pe langa conservarea santiei proprietatei pe basele principieloru celoru bune economice. Diet'a trecuta a estinsu binecuvantarile invetiamentului, prin legea despre scóla popurala, peste toti. Prin acést'a inse s'a pusu numai fundamentulu intregéi sisteme a invetiamentului publicu, si cele mai importante interese ale natiunii protindu urgente si regulara aceloru sfere superióre de invetiamentu, in cari cetatenii si-potu castigá sciintia de specialitate ceruta de timpu si de trebuintiele sociali. Regimulu meu deci Vi va presentá proiepte de legi relative la organizarea nóua atatu a scóleloru de medilocu reale si umanistice, catu si a universitatii si politiceí.

Intru intielesulu art. de lege XVI din anulu 1867 Vi se vor presentá spre desbateré constitutiunale si acceptare unele contracte internatiunali legate cu state esterne.

Nedispensabila e necesitatea ordinarii relatiuniloru industriali, pentru cari séu n'avemu de felu legi, séu fórté defeptuóse. Desvoltarea spiritului de intreprinderi si progresulu frumosu alu comericiului, nascu lips'a ca intreprinderile cu actiuni se se reguleze prin lege nóua amesuratu recerintieloru propasite ale economiei natiunali. Pentru ambele obiepte catu si pentru alte dispusetiuni ce au de scopu conservarea si inmultirea averii natiunali, va presentá regimulu meu proieptele trebuintióse.

Efeptuirea lor si-ascépta si proieptele de lege despre concederea mai multoru linie de cá ferate, mai departe despre regulara lucrariloru publice si despre relatiunile dreptulu la ape — proiepte cari pota dá aventu nou comunicatiunii si buniciitari materiale.

Activitatea constitutiunala a DVóstre se va estinde de regula si a supra preliminarii bugetului, la stabilirea caruia, precum sum convinsu, veti portá grige, ca prin economisarea (crutiarea) bine folosita in spelele statului se se sustiena dupa potintia ecilibriulu si ca fiancielu statului se se reguleze pe base solida. Ací trebuie se recomendu atentiunei DVóstre necesitatea a face iniciati'a reformei sistemii de contributiune, carea fóрма unulu din cei mai mari factori pentru prosperarea materiala a tierii.

Desbaterile dietali Vi vor dá totodata si ocaziune binevenita, ca acea legatura ce diet'a trecuta a restituitu între Ungari'a d'o parte si Croati'a cu Slavoni'a de alta parte, s'o stringeti si mai tare prin simtieminte vñe de amóre si alipire, si pe basea complanarii de dreptu publicu statorite a impartí fratesce sarcin'a si glori'a aceloru dispusetiuni legislative, de la cari depinde fericirea comuna si marirea comuna a tuturor tieriloru de sub corón'a santa ungréscu.

Domni Magnati si Ablegati! Unu peridu insemnatu de transitiune, Vi stá inainte cu tóte sarcinele sale. Afara de cele insirate, inca Ve ascépta multime de lucruri. A paresí din traditiunile trecutulu totu ce nu se mai póte sustiené si totodata a creá institutiunile corespunsiendu ideiloru nóuce! Cu acést'a in-doita si nedespartita detorintia aveti se Ve luptati. Chiarificarea acést'a a relatiuniloru

cere multa truda si multu timpu, si greumintele efepturi se inmultiescu nu numai prin credinti'a cea peste mesura in reminiscentiele din trecutu, carea apera si ce n'are putere vitala in sine si prin acést'a impedece crearile nóuce — ci de alta parte si prin prè mare graba, carea ne socotindu imprejurari, usidru póte implé cu ruine si a-lu face nestraboriu acelu campu, ce trebuie se-lu lucrám.

Inse simtiulu bunu si moderatiunea natiunii, precum si intieleptiunea DVóstre de securu vor afá între ambele estromitati calea adevérata, ce ni promite binecuvantarile unui timpu mai frumosu.

Relatiunile nóstre amicabili' catra poteri esterne, ni dau sperantia suficienta, cumca pacea si liniscea, cari sunt de lipsa spre efeptuirea reformeloru interne, vor remané neturburate.

Ddiu Vi conduca pasii! Sub sarcin'a lucrului intarésca-ve consciinti'a cá fericirea generatiuniloru viótorie é depusa in manile DVóstre, si cá, desí in-astfelu de epóce sacrificarea patriotica a rare-ri, segera multumit'a presentului, acea multumit'a va fi cu atatu mai mare si cu atata mai netrecatoriá, cu catu o va dá viótorulu din generatiune in generatiune pentru aceste lucrari grele in acestu opu mare de reformatiune.

Cu acestea d'ghiaru diet'a presenta de deschisa.

Dupa finirea solenitatei cu rostirea cuventulu de tron din partea monarcului, membrii legislatiunei retornandu la Pesta, s'au tinutu siedintie atatu in cas'a magnatiloru, catu si in a reprezentantiloru. Ne ocupám a nume de

Siedinti'a casei reprezentantiloru.

Din partea guvernului fura de fatia ministrii Andrassy, Lónyay, Mikó Wenckheim, Eötvös, Gorove, Festetics, Bedekovics.

Pribek, presiedintele de etate, insciintiezá cá de la ministrulu-presiedinte a primitu esemplariu din cuventulu de tron, ce tocm'a l'a rostitu M.Sa in Buda. (La dorintiele deputatiloru se cetesce cuventulu de tron, ca se-lu auda si aceia cari n'au fostu de fatia in Buda.)

Siedinti'a venitória va fi luni.

Siedinti'a de luni, 26 aprile, a casei reprezentantiloru.

S'a inceputu la 9 óre. Deputatii prede-dera presiedinteli mandatele. Presiedintele insciintiezá 34 de proteste in contra alegeriloru. Siedinti'a se finesce fiindu cá la 12 óre deputatii au se se infatisieze monarcului la Buda.

Pesta 26 aprile.

La primirea deputatiloru Maiestatea Sa respunde cam acestea: Salutarea d. Vóstre o primescu cu simpatia sincera. Interesele neincungiurabili ale progresului timpului vor pretinde conlucrarea DVóstre in masura si mai mare. Multime de lucruri si-ascépta deslegare grabnica, lucruri, cari sunt totu atate conditiuni pentru desvoltarea si inflorirea Ungariei. Am firm'a sperantia cá Vetu armá in concordia patriotica acestu nobilu scopu, si cumca acést'a dieta va fi avuta in rezultate practice.

Magnatiloru respunde Maiestatea Sa urmatoriéle: „Sum convinsu cá cuvintele DVóstre sunt inspirate de aplecare si alipire sincera, si cumca la efeptuirea intentiuniloru mele parintesci la totu timpulu pota contá pe ajutoriulu sinceru alu DVóstre. Primescu cu bucuria salutarea DVóstre si respundu la ea din inima.“

De la senatulu imperiale.

Cas'a ablegatiloru senatului imperiale, desí spre finea sesiunii; incepe a luá o facia cam seriósa si posomorita. Nu scimá, daca reprezentantiloru popóraloru din Cislaitania incepe a li fi cam neindemana in costumulu dualismului si alu legiloru fundamentale de statu din 21 diecemvre 1867, séu cá póte li aparú pe orisonulu politicu alu monarchiei niscari nouri, cari inchiegandu-se ar poté se ne surprinda cu tunete si fulgere, cu reversari de plóia si de grindina.

Peste o septemana intréga durara desbaterile a supr'a legii despre reform'a contributiunii de pamentu. Ablegatii poloni si unii

din provinciile de la mediadi se luptara cu tota rezolutiunea in contra unora principii si decisiuni. Cu toate acestea de abia nu abia se vota acea lege, referitoria la sörtea materiala a popöraloru, fara de unu fenomenu suprin-diatoriu.

Cu multu mai aprinse fura in dilele din septemana trecuta luptele parlamentarie la tratarea legii despre organizarea scölelor popularie. Proieptulu de lege, purcesu din suerele regimului actualu si recomandat de comitetulu confesiunale cu modificatiuni principiale si tehnice, fu intimpinatu din mai multe parti cu atacuri neacceptate. Colóna polonilor scöse armele din arsenalulu constitutiunii din 21 decembrie 1867 si combatu proieptulu pentru violarea art. 12 lit. i, prin urmare a competintei dieteloru de tiära. Gard'a nationala a Slovenilor, spriginita de atletii Italianilor, dá mereu din tunulu elocintei capitanulu seu parlamentariu dr. Toman, pentru nerespectarea limbii si intereseloru nationale. Era puscasiu munteni din Tirolia: Greuter si Jäger cu corpulu loru de voluntari se incercara a radica edificulu proieptulu din tietiene si a-lu resturna cu derimare totala, pentru cá prin elu se vatema drepturile parintiloru, libertatea invetiamentulu si dreptulu de casa, si afara de acestea e unu idealu nepracticabilu dupa recerintiele popöraloru.

Aperatorii castelului proieptulu de lege Gros, Schindler si Figuli, toti trei ablegati din archiducatul Austriei, replicara cu asemene vehemencia la atacurile contrariloru cari inse nu se detera indereptu din pusetiunea ocupata, ci respunsera cu asemene pocnite si lovituri parlamentarie.

Intre aceste döue parti luptatörice pe mörte si pe viétia, se pusera la medilocu, de una parte antistii evanghelice Schneider si Bauer, era de alta parte preutul gr. or. parintele consilieru cons. Andrieviciu. Schneider se incercá a-i capacita pre unii si pre altii, cá edificulu legii corespunde progresulu, numai daca nu ar fi pre angustu pentru libertatile confesiunale ale bisericeii evanghelice. Bauer pleda, cá acestu edificiu ar fi acceptabile, numai ar trebui de asediatu nu pe fundamentulu comunitatiloru locale, ci alu comunitatiloru scolare. Era parintele Andrieviciu, facendu o asemenare detaiata intre edificulu asiedimentulu de scöle din anulu 1805 si alu proieptulu presentu de lege, demustrá, cá edificulu acest'a este multu mai spatiosu, mai luminos si mai indemana pentru töte confesiunile, nationalitatile si plasele popöraloru, de catu asiedimentulu de scöle din 1805 care pe langa töte reperaturile pe calea ordinatuniloru speciale, remase ceea ce a fostu, adeca specificu catolicu si nemtiescu. Vorbitorulu pleda, ca se nu se derime urditur'a nöua prin trecere la ordinea dilei, precum voiau unii, dara neci se se accepteze en bloc, precum cugetau altii, ci in decursulu desbaterii speciale, unele unghiuri se se tempesca, ici colé cate unu parete se se puna si, unde va fi de lipsa, se se faca usie largi pentru legelatiunile dietale.

Aperatorii proieptulu de lege si incesi organele regimului erau aplecati, de a primi amendamentele necesarie; inse deschidendu-se desbateru speciala, detera mai antiau Polonii, apoi Slovenii si in fine Tirolenii dechiaratiunea, cá nu potu participá la desbateru si votarea unei legi, prin care se vatema autonomi'a dieteloru si interesele nationalitatiloru, si asiá pare-sira cu totii scaunele loru, esindu din senatulu imperiale.

Suprinderea generala crescü inca mai multa, candu constatá presiedintele, cá numerulu recerutu de constitutiune lipsesce de a poté continua tratarea, pentru aceea suspinse siedinti'a, si tocm'a dupa sosirea unora ablegati absentii, la cari se numera si ministrii, crescendu numerulu pana la 110, se reincepu siedinti'a.

La demonstratiunea, facuta de poloni, sloveni si tiroleni, se decise majoritatea casei a raspunde cu alta demonstratiune, adeca cu acceptarea proieptulu en bloc, si asiá fecera si pre acei ablegati, cari aveau de scopu a face emendamente, ca se se lase de propusulu loru. Asiá detere dechiaratiunile sale ablegatii Rechbauer, Figuli, Andrieviciu, Schneider, Pascotini, si Bauer, cá cu privire la cele in-template si in convingere, cá prin astalege nu se va face prejudetiu legelatiuniloru distale, se retienu de a face emendamentele anunciate.

Pe urm'a aceloru dechiaratiuni se cetü proipectulu fara de continere si se votá intru töta.

Partea ablegatiloru, ce tiene mortisiu la constitutiunea din 21 decembrie 1867, prin care se inaugura dualismulu si cu acest'a in Cislaitania egemoni'a nemtiésca era in Translaitania egemoni'a magiara, salta de bucuri'a triumfulu reportatu. Inse ablegatii cei ce privescu incurcarile acestea fara de preocupare si-si aduca a minte de esperiintiele, facute in timpulu lui Schmerling, clätina din capu si se intréba, cá ce va urma dupa asemene eviniminte? Si intru adeveru, daca ne cugetamu la desbaterile, ce vor urmá in scurtu inca in sesiunea presentu, asupra rezolutiunii dietei polone din Lemberg si asupra propunerii, referitorie la inmultirea ablegatiloru pe calea alegeriloru direpte; daca cumpenim, cá acele döua cestiuni taia adancu in constitutiune, de öra ce tésese rezolutiunii polone sunt unu pasu mare spre inaugurarea federalismulu, era proieptulu pentru alegeri direpte unu pasu asemene de mare spre alterarea autonomiei tieriloru si respective a dieteloru; daca consideramu in fine constelatiunile de prin unele tieri; atunci cauta se ne intrebamu si noi, daca intr'o di de véra nu ne vor surprinde eviniminte, la cari nu ne-am acceptatu asiá curendu? Cu alte cuvinte: dualismulu, fetulu dlui Beust, va mai stá in picioare, precum se sperá? si daca ficiele dualismulu — egemoni'a germana si magiara — spre mahnirea nasiloru, a ministriiloru din Pesta si din Vienna, nu vor fi silita a se logodí cu holteii federalismulu?

VARIETATI.

— *Procedur'a disciplinara preotiésca.* Sa' Mihailulu romanu, in martiu vechiu. Intre dorintiele, ale caror'a realizari le acceptamu de la congresulu nationalu bisericescu, este procedur'a disciplinara preotiésca. Necesitatea acestei proceduri, nimene n'o simtisesse mai tare, de catu acea parte a preotiei nöstre, carea di si nöpte asuda pentru inaintarea materiala si morala a popöralu, si apoi cu dorere e silita se véda cum unii preoti periclitu fructulu atatoru sudori. In comun'a nöstra carea numera trei preoti si unu capelanu, avem si de cei ce periclitu in astadireptiuna. Vreu se tacu despre cei buni ca se nu li vatemu modesti'a, si dreptu-aceea voiu vorbi numai despre cei ce periclitu morala religioasa. Unu preotu cu numele A. P. pe carele serbii l'au aruncatu in grumadii nostri, e pururea cu sbiciulu la mana casí cum ar fi unu directoru de menageria séu ver-unu inspectoru de grajduri. Nu ne miramu de S. sa cáci Serbii nu de bunu l'au aruncatu intre noi, ne miramu inse de parintele J. S., carele fiindu romanu noi acceptamu multe bune de la d. sa; dar ce se vedí? nu numai cá la serbatori mari d. e. la botezu, se preumblau amendoii pre strata in locu d'amerge la san'a liturgia séu la santitirea apei, si chiar si intre cercustantie critice, densii sunt cu totulu indiferenti catra chiamarea loru preotiésca, asié d. e. de curundu fiindu invitati se cuminece pe unu morbosu (Florea Balu) ce se aflá pe patulu mortii, nu merse neci unulu, ci morbosulu mori ne cuminecatu. — *Mai multi fii ai bisericeii ortodosse.*

— *En olahulu nem beszélék.* M. Sa Imperatés'a a visitatu — cum spunu foile nationali dualiste — scöla teatrala ungrésca, si intrebandu de d. B. directorulu daca vorbesce ungrésce, i-a respunsu afirmativu, cu observatiunea cá totusi scie mai bine limba sa materna italian'a (olaszul). Imperatés'a, a buna söma presupunendu cá directorulu dice: roman'a (olahul), i respunse cá nu scie olahic'a.

— *Unu remasu bunu.* Cetimu in „Gazeta Transilvaniei“ si in „Telegrafulu Romanu“ urmatöricele: „Dupa o petrecere de 33 de ani in Transilvania cá directoru de carantina ces. reg. si cá consiliariu ces. reg. de scöle, cum si inspectoru alu scöleloru greco-rosaritene din Transilvania, me reintorcu in Patria mea mai strinsa, respective la loculu nascerei mele Temisior'a, de unde chiamatu la deregatori'a ce am portatu, esisemu nainte cu 35 de ani. La acésta despartire de frumós'a Transilvania unde am petrecutu multe dile voiöse dar si dureröse, nu potu a nu aduce multamita mea cea mai caldörösá la toti aceia, cari m'au spriginitu in carier'a deregatoriiei mele si anume: DD. inspectori districtuali de scöle,

eforieloru si reprezentantiloru scolari, dd. directori si profesori gimnasiali, dd. directori ai scöleloru normalisielementarie si invetiatoriloru scöleloru popularie, judiloru cercuali si comunali, inspectoriloru mireni si tuturiloru amiciloru si cunoscutiloru, dicendu-le unu remasu bunu si rogandu-i, ca se-mi pastreze in anim'a loru unu semnu de suvenire. — Clusiu 16/4 aprile 1869. Dr. Pavelu Vasiciu m/p., cons. scolar. reg. in pensiune.“

(b) *Festivitate in onörea lui Machiavelli.* Senatulu comunulu din Florentia a votatu sum'a de 10,000 franci pentru serbarea dilei in carea se vor impliní 400 de ani de la nascerea lui Machiavelli, a primulu diplomatu si scrietoriu politicu italianu in alu caruia capu ferbea ide'a de „unitatea nationala a Italiei.“ 5000 de franci se va dá autorulu celei mai bune scrieri despre renumitul secretariu de statu alu republicei; era cu cele lalte 5000 de franci se va arangia o festivitate in gradinile oricellarie unde a tienstu Machiavelli consultiu politicu cu amiciei sei pe timpulu candu s'au conjuratu contra Mediciloru. Serbarea se va tiené in luna lui maiu an. venitoriu. Diurnalele italiene descoperu multe amenunte necunoscute anca despre Mac. asié d. e. intr'o disputa d'aristica se descoperi loculu vilei secretariului, despre carea pana acum multi erau indusi in eröre. Speramu cá cu acésta ocaziune se va pune la respectiv'a vila semnu apriatu ca sefie posteritatei dovéda.

(b) *Napoleonu IV in loculu lui Napoleonu III.* Malestatile loru imperatulu si imperatés'a Franciei vor caletörí pe diu'a de 15 augustu a. c. la Ajaccio unde s'a nascutu in 15 augustu 1769 Napoleonu Bunaparte. Acésta di de mare insemnate pentru domnitorulu presentu a franciloru va avé si pentru clironomulu Franciei importantia istoria. Densulu adeca va substitua in diu'a acést'a pe tata-seu, va presiedé consiliulu ministerialu, va efectui mai multe denumiri si va provedé si intari töte actele oficiale substernute lui, cu subscrierea — precum spune faim'a — „Napoleonu IV.“

(b) *Remasitiile lui Demetriu Bibescu Stirbei fostu domnu alu Muntenii* a-junsera in 23 l. c. cu calea ferata la Vienna de unde se spedara mai departe spre Bucuresci. Densulu a moritu in Nizza la vil'a sa, in 13 aprile.

— *O scöla din fruntar'a militaria.* Statutul organicu anca nu s'a santiunatu desí lips'a lui este mare si la noi, precum Ve veti convinge din urmatoriulu casu ce voiu se Vilu enarezu: In comun'a M. era d. I. O. invetiatoriu inca din 1863. D'Sa invetiase ale sale sciintie pre timpulu bucöveloru, era de atunci nu l'a mai vediatu nimene prindindu a mana veri o carte romanésca in carea se se gasesca progresulu de astadi alu literaturii nöstre. Astfelu s'a intemplatú cá lumea mergea nainte, era invetiatorulu nostru remanea inderetru, dar totu era invetiatoriu. Si apoi ce felu de invetiatoriu era? am vediatu, fiindu de fatia la essamine, cá intre 150 de scolari, neci cei ce erau in alu 4 anu nu poteau scrié pe buna cale unime sub unime si diecime sub diecime etc. si totusi despre acestu invetiatoriu au relatiunatu superiorii lui cá e vrednicu de lauda. Dar me veti intrebá: cum se potu intemplá töte acestea? éca asié: directorulu scolaru, desí are 600 fl. a nume pentru directoratu, vine la essamine cu dömn'a sotia dimpreuna si tragu la invetiatorulu spre cpetiu. Invetiatorulu (desí are numai 80 fl., 12 metie porumbu, 6 orgii de lemne) cauta se ingrigesca de ospetiu bunu, si apoi directorulu ingrigesce de lauda buna invetiatorulu dreptu respalata pentru ospetiu, cáci, vedi-bine, trud'a nu se poté perde a nemic'a. Antistii comunali din a loru parte anca sunt multiamiti daca se potu ospetá de la invetiatorulu. Asié a mersu treb'a pana estimpu, candu, lauda Domnulu, capetaramu in fruntea nöstra pre d. capitanu Nestoru Cenu carele ca oficiru si romanu cu zelu si-face detorinti'a fatia cu scölele din compani'a sa Petnicu. D'Sa intrandu in scöla nöstra, delocu descoperi töta comedi'a ast'a urita. Pe antistii comunali ii suspinse din funtiune. Invetiatorulu — din precautiune ca se nu i se intemple ceva mai reu — renunciá la postulu seu, cá vre se schimbe, cá vre se mérga de la noi etc. — J. D.

(b) *Teologii italiani sub arme.* Reprezentanti'a italiana precum se vede n'a luatü in socotinti'a legile canonice cari oprescu clerulu de la ocupatiuni ce nu convinu cu leni-

tatea animii precum sunt ocupatiunile starii militare. Densii au dovedit'o ast'a prin acceptarea proieptulu de lege ce estinde portarea sarcineloru militari si peste teologi. Acestu proieptu s'a primitu cu o majoritate de 223 de voturi, contra 28. Lamarmora fostulu primu-presiedinte a votatu contra proieptulu, cáci densulu l'a consideratu ca unu actu de neamicéti'a si repressalia fatia de Patriarculu de Roma. In catu-va poté avé L. cuventu cáci acestu proieptu s'a prezentatu camerei dupa spendiurarea lui Monti si Tognetti in Roma.

— *Unu barbatu ca gaina öta.* Ni se spune cá cu ocaziunea alegerii dlui Ales. Mocioni de ablegatu in Logosiu, femeile romane desvoltau asidere multu zelu, mai multe portau cocarde pe pepturile loru gratiöse. Strainiloru nu li venia la socotéla amesteculu dömneloru nöstre, deci se cugetau cum se le indeparteze si deci si-luara calea la batjocure si insulte. O astfelu de proditura de strainu se aruncá la dömn'a L., o insultá cu cuvintele indatinatate la ömenii prosti, si-i rupse cocard'a de pre peptu. Dömn'a se intorse catra neomenosulu insultatoriu cu provocarea: insuti se radici cocard'a si se mi-o puni pre peptu! — Inse insultatoriulu continuá imbalatiunile sale. Atunci dömn'a, avendu döue mani fine cari anca numai cu gingasia sciau se atinga lucrurile, si le invertosiá delocu si-i sterse insultatoriulu döue palme de se intörse casí o gaina öta. Abié si-vini in ori, si dömn'a lu provocá de nou: radica cocard'a si insuti se mi-o puni pre peptu de unde ai luat'o! — Bietulu omu temendu-se, nu cumva la palm'a a trei'a se-i sara crecii din capu, radica cocard'a, si cu multa plecatiune o afise insusi la peptariulu dömnei, precum i s'a poruncitu.

— *Alegerea de la Oravitia,* s'a descriu in nr.ii 28 si 29 ai „Albinei,“ dar nu s'a pomenitu de unu abusu carele nu trebuie ascunsu de la ochii publicitatei. Nemii numai asié au potutu isbuti cu Gränzenstein alu loru, cá totii lucratorii (dilerii, diuasii, simbriasii) societatei calei ferate au fostu constrinsi moralmente (biéta morala!) a votá cu densii. Diuasii cu multimea de acestia au fostu primiti intre alegatori, pre candu romanii cu casa, cu pamentu si industriari n'au fostu primiti pe listele alegatoriloru. Acum intrebú: cine platesce mai multa contributiune, romanii alegatori séu diuasii aceia cari n'au alta de catu straitia de pe spinare? — *Unu alegatoriu de fatia.*

— In 24 martiu a. c. s'a tinutu in orasielulu muntestru Valiugu (Franzdorfu) esamenulu meseatralu cu elevii si elevele, in numeru de 80. Au esamenatu St. D. comis. scol. Ios. Novacu, din töte studiile dupa metodulu nou. — S'a propusu si Istori'a Romaniloru de la Romulu pana la Regele Stefanu, din Geografia tierile, orasiile, apele, productele, mineralele, cu bunu sporiu si desteritate. De fatia au fostu P. O. D. Iacobu Popoviciu protopopu si dis. inspectoru scol., D. parocu gr. orient. D. parocu rom. cat. D. Fesiteru primariu, d. jude, localniculu si mai multe persöne din locu. In fine P. O. D. protopopu au premiatu elevii si elevele cu bani de argintu, St. D. comis. scol. cu carti, era D. Fesiteru primariu, au datu premie asemenea in bani de argintu. Invetiatorulu Ioanu Popescu merita in privinti'a sirguintiei, puse pe altarulu comunu, töta laud'a.

Valiugu, (Franzdorf) in 30 martiu 1869. Vasiliu Holerschvandu m. p. jude.

RESPUNSURI. Socöt'a unei comunitati bisericesci: Am vediat'o, e förte piperata, dar in fine respectivulu va dice cá n'are cu DV. neci unu contractu si neci o contielegere prealabila, si cá atunci candu l'ati primitu, tacite vati invoidu a ingrigi de substitinti'a lui. Aci nu este altu modru de scapare de catu ca, impreuna cu noi, se staruiti a introduce „statutul organicu“ precum l'a facutu congresulu. S'a tiparitu la Sibiu in tipografi'a archidiecessana, procurati-lu si-lu aplicati delocu. Se vedemu apoi: cine ve va impededá?!

Dlui y in Pec.: Spatiulu nu ni dá mana a publicat, altminte neci presenta veri unu momentu nou de care n'am fi pomenitu dejá, daca nu cumva acel'a cá si DVöstre ati vötu se negociati o parti'a ungrésca, apoi V'a insielatu si pe DV. Se fie de invetiü pentru precautiune.

Dlui Petru Podroni juristu si on. „intranri a teneriloru romanu“ in Vienna: Li s'au trimisu bani prin redactiune, negasiudu-l cu intrebarea, acum sunt recercati prin acést'a a veni se-i primésca si se quiteze.

Dlui N. Gaet. Aveti la noi 30 cr. ce vi stau la despunere cáci acolo nu e lipsa de taesa.

Dlui I. L. Aveti la noi 60 cr. ce vi stau la despunere.

